

HGJB-Beleidsplan 2019-2023:
‘Kom dichterbij!’

Publieksversie

Houvast voor jongeren
en hun gemeenten

hgjb.nl

Inhoud

1. Missie en visie	03
2. Ontwikkelingen in het werkveld	04
3. Beleidsthema's	08

Houvast voor jongeren
en hun gemeenten

1

Missie en visie

In 2017 heeft de HGJB haar missie- en visie statements aangescherpt en uitgewerkt in een nieuw motto en persoonlijke eigenschappen.

Missie

De HGJB is een vereniging van gemeenten en jeugdclubs binnen de Protestantse Kerk in Nederland die, staande in de hervormd-gereformeerde traditie, jongeren van de gemeente bij Christus wil brengen, opdat ze Hem leren kennen, vertrouwen en navolgen. We doen dit in afhankelijkheid van en gehoorzaamheid aan God, die ons wil inschakelen bij de uitbreiding van Zijn Koninkrijk in deze wereld. Met dat doel organiseren we inspirerende activiteiten voor jongeren en rusten we hun ouders en leidinggevenden toe met een samenhangend geheel van kennis, vaardigheden, methoden en materialen voor goed kerkelijk jeugdwerk.

Visie

De HGJB gelooft dat jongeren voor hun behoud Christus nodig hebben en dat Gods Koninkrijk doorbreekt wanneer zij hun houvast vinden in Hem. Hun gemeenten komen tot bloei wanneer zij maximaal zijn toegerust om de navolging van Christus concreet te maken in de leefwereld van jongeren en hen daarin voor te leven.

Motto

Houvast voor jongeren en hun gemeente.

Eigenschappen

Herkenbaar, levensecht, inspirerend en deskundig.

Daarmee is de basis gelegd voor het beleidsplan 2019-2023.

Ontwikkelingen in het werkveld

De HGJB wil vanuit de hervormd-gereformeerde traditie aansluiten bij de leefwereld van jongeren. Wat we hen vanuit Gods Woord voorhouden, moet gerelateerd zijn aan hun dagelijks leven.

Dat betekent dat we steeds weer moeten verkennen wat er in hun leefwereld en in het werkveld van de HGJB speelt. Ook met het oog op dit beleidsplan is dat opnieuw gedaan, in meerdere bijeenkomsten met bestuur, achterban en personeel. Onderstaande is een samenvatting van het resultaat daarvan.

De genoemde factoren zijn geordend in drie terreinen:

- a. Wat gebeurt er in de cultuur?
- b. Wat gebeurt er onder christelijke jongeren?
- c. Wat gebeurt er in de kerk?

A. Wat gebeurt er in de cultuur?

Secularisatie

Het woord 'secularisatie' heeft bijna iets cliché-matigs in een HGJB-beleidsplan, omdat het in alle beleidsplannen van de afgelopen decennia wordt genoemd. Toch is het de vraag of we voldoende onderkennen hoe ver de secularisatie doorwerkt in het leven van onze jongeren. De vanzelfsprekendheid van een god – al is het maar ergens heel ver weg – is steeds meer aan het verdwijnen. Het lijkt of God er net zo goed niet had kunnen zijn.

Hij maakt niet echt verschil. Vandaar dat ook bij jongeren de Godsvraag zomaar kan opkomen.

Leuk leven

Omdat er voor de 21e-eeuwse mens geen hemel meer bestaat, wordt het hier en nu steeds belangrijker. Je leeft maar één keer (*You Only Live Once* – YOLO), dus je moet uit het leven zien te halen wat erin zit. Dit gevoel uit zich in een ver doorgevoerde *leukcultuur*: alles moet 'leuk' zijn. Ook in de geloofsbeleving zie je dat terug. God wordt gezien als een soort 'kosmische butler' die ervoor moet zorgen dat we het hier en nu leuk hebben. Het gevolg daarvan is dat het steeds moeilijker wordt om de werkelijkheid van zonde en gebrokenheid aan de orde te stellen.

Prestatiemaatschappij

Voorgaande gaat gepaard met een sterk geloof in de maakbaarheid van het bestaan. Je moet *zelf* uit het leven halen wat erin zit. Dat legt een grote druk op jongeren: je moet *presteren* én jezelf *presenteren*. Keuzestress speelt hierbij een belangrijke rol. Op weg naar de top kun je je het niet veroorloven om verkeerde keuzes te maken. Jongeren lopen hier tegenaan. Er is onder hen dan ook een groeiende behoefte aan momenten van rust en bezinning.

Individuele identiteit

Waar vinden jongeren anno nu houvast? Er komt ontzettend veel op ze af: een overvloed aan informatie, keuzemogelijkheden en andere prikkels. Te midden van dat alles staan ze als individu, teruggeworpen op zichzelf. Gemeenschappelijke kaders, zoals die van

religie, vallen weg. Dat brengt onzekerheid met zich mee en een nieuwe behoefte aan leiding en sturing.

B. Wat gebeurt er onder christelijke jongeren?

Voorgaande speelt zich onder christelijke jongeren net zo goed af als onder hun niet-christelijke leeftijdgenoten. Specifiek onder christelijke jongeren zien we daarnaast de volgende dingen gebeuren (een paar hoofdpunten):

Ergens- en overal-jeugd

Ten aanzien van de kerkelijke gemeente kunnen jongeren een verschillende houding aannemen. Het verschil wordt wel weergegeven met de termen 'ergens-jeugd' en 'overal-jeugd'. De ergens-jeugd ziet de eigen gemeente als een specifieke plek (=ergens) waar ze zich thuis voelen. De overal-jeugd daarentegen voelt zich niet speciaal verbonden met een bepaalde gemeente of traditie. Zij kunnen zich 'overal' thuis voelen, als ze er tenminste voldoende in herkennen van hun eigen manier van geloven. De overal-jeugd ontleent hun identiteit minder aan de groep (gemeente) dan de ergens-jeugd.

Toe-eigening van het heil

Het valt ons op dat de vragen rond de toe-eigening van het heil relevanter worden voor jongeren. Dat zal te maken hebben met de ontwikkelingen die onder de eerste vraag zijn beschreven: in alle onzekerheden wordt de vraag naar de zekerheid van het persoonlijke geloof des te pregnanter. Die vraag wordt in ons achterland wel op heel verschillende manieren gesteld. Bij een aantal jongeren klinkt

hij als: 'Hoe weet ik nu of ik bekeerd ben?' Andere jongeren vragen 'Leef ik wel goed genoeg?' Voor beide groepen is evenwichtig onderwijs nodig.

Andere beleving van gezag

Gezag wordt anders beleefd dan vroeger. 'Gezag' heeft niet de predikant of jeugdleader die veel kennis heeft of een bepaalde functie vervult, maar de persoon die naast de jongeren staat en daar op een authentieke manier het geloof voorleeft. Het gaat niet meer om gezag hebben, maar om gezag verdienen. Eenzelfde ontwikkeling zie je als het gaat om het gezag van de Bijbel. Ook dát gezag is niet vanzelfsprekend. Gezag heeft de Bijbel pas als het je raakt, als je er iets mee kunt.

Relevantie van de Bijbel

In het verlengde van het vorige punt is er de vraag hoe de Bijbel relevant is voor

het dagelijks leven van jongeren. Jongeren worden geconfronteerd met allerlei nieuwe en ingewikkelde vraagstukken waarover hun (groot)ouders nooit hoefden na te denken. Denk bijvoorbeeld aan het klimaatvraagstuk, de transgenderproblematiek en de vragen rond orgaandonatie. Maar ook rond 'oude vraagstukken' ervaren ze nieuwe vragen, bijvoorbeeld als het gaat over homoseksualiteit en het huwelijk. Dat vraagt om toerusting over het toepassen van de Bijbel op actuele kwesties.

Onverschilligheid

Op toerustingsavonden krijgen we van catecheten regelmatig te horen dat hun groepen vol zitten met jongeren die het allemaal niks interesseert. We denken dat we dit niet moeten afdoen met: 'Dat is altijd al zo geweest.' Waar 'onverschillige jongeren' vroeger misschien langer in het jeugdwerk aanwezig bleven, haken ze in deze tijd veel makkelijker af. En zelfs al zou er geen verschil met vroeger zijn, dan nog moet dit ons raken. We moeten het concreter onder ogen gaan zien.

C. Wat gebeurt er in de kerk?

Van volkskerk naar keuzeker

Het rapport 'Christenen in Nederland' van het SCP laat zien dat de kerk kleiner wordt, maar dat de groep die overblijft méér betrokken is en méér gemotiveerd. Parallel aan die ontwikkeling wordt geconstateerd dat de jonge generatie in de kerk er orthodoxere standpunten op nahoudt dan de oudere. Dit houdt een andere vorm van kerk-zijn in. De kerk wordt steeds minder een volkskerk en steeds meer een 'keuzeker', een kerk waar je bewust voor kiest.

Beleving van de eredienst

De sobere liturgie van de eredienst in onze traditie past bij de behoefte van jongeren aan rust en verstillings. Dat is dan ook niet waar ze over klagen. Wat we wél van horen, is dat ze niet het idee hebben dat ze deel uitmaken van wat er in de eredienst gebeurt. Het is daarom nodig dat we ons bezinnen op het functioneren van de eredienst. Daarbij denken we niet zozeer aan veranderingen in de liturgie, maar aan het activeren van de betrokkenheid daarbij.

Inschakelen en toerusten vrijwilligers

Voor veel vrijwilligers is hun inzet voor het jeugdwerk één van de vele taken die ze in hun drukke leven vervullen. Er is een verschuiving gaande naar projectmatig vrijwilligerswerk: je verbindt je tijdelijk aan een bepaald project. Het wordt steeds moeilijker om 'vaste vrijwilligers' te vinden. Dat vraagt om herbezinning op de vraag 'waarom vrijwilligerswerk ertoe doet'. Een andere kwestie is die van de *toerusting* van vrijwilligers. De ontwikkelingen in de jongerenwereld vragen om bepaalde capaciteiten en vaardigheden die jeugdleiders niet vanzelfsprekend bezitten.

Belang van het gezin

In het vorige beleidsplan werd al geconstateerd dat het steeds belangrijker wordt wat er in het gezin aan geloofsopvoeding wordt gedaan. Dat belang is sindsdien alleen maar groter geworden. Tegelijkertijd is er een toenemende verlegenheid bij ouders rond geloofsopvoeding.

Growing Young

In het Amerikaanse onderzoek *Growing Young*

worden zes principes genoemd die voor jongeren doorslaggevend zijn om bij de kerk betrokken te raken of te blijven.

- verantwoordelijkheid delen
- een warme gemeenschap zijn
- Jezus centraal stellen
- zorg voor de naaste
- empathie voor de leefwereld van jongeren
- prioriteit voor jongeren en gezinnen.

In de volgende hoofdstukken zullen we meer malen naar dit onderzoek verwijzen.

Beleidsthema's

Zijn er in voorgaande rode draden te ontdekken?
Als HGJB menen we van wel.

De drie belangrijkste hebben volgens ons te maken met de volgende onderwerpen/terreinen:

a. Evangelie - Er is in de leefwereld van jongeren veel in beweging wat leidt tot vragen en onzekerheid. Je zou zelfs kunnen spreken over verwarring. Het mooie daarvan is dat er behoefte ontstaat aan zekerheid en houvast. Die biedt het evangelie, waarbij zich echter het verschijnsel voordoet dat de relevantie en het gezag van de Bijbel voor veel jongeren ter discussie staat.

b. Jongeren - Op verschillende manier komen de onderwerpen 'betrokkenheid' en 'participatie' van jongeren terug. Er is

een groeiende groep jongeren die zich niet betrokken voelt bij het geloof en bij de kerk. Tegelijkertijd zien we dat er een verschuiving gaande is van 'volkskerk' naar 'keuzekerk'. Die vraagt om een transformatie naar een kerk waarin alle kerkleden – ook de jongeren – een actieve bijdrage leveren.

c. Leidinggevend - De voorbeeldrol en de deskundigheid van leidinggevend wordt steeds belangrijker. Dat vraagt een sterker commitment van deze leidinggevend. Leidinggeven is niet iets wat je er zomaar even bij doet. Toch is het in deze tijd minder vanzelfsprekend om dat commitment aan te gaan. Ook dat plaatst voor nieuwe vragen.

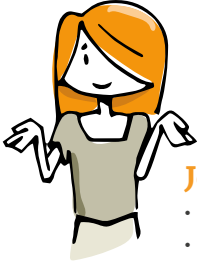
Evangelie

- Gezag
- Focus
- Houvast

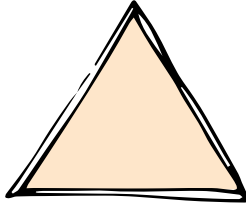
Leiding

- Deskundigheid
- Verantwoordelijkheid
- Authenticiteit
- Verantwoordelijkheid delen

Jongeren

- Participatie
- Uitdaging

Deze drie onderwerpen of terreinen komen overeen met de drie actoren binnen het zogenaamde participatie-model waarmee de HGJB werkt. Daarmee bedoelen we dat het jeugdwerk plaatsvindt binnen een dynamische driehoek waarvan de drie punten staan voor

1. Het evangelie
2. De leiding
3. De kinderen en jongeren.

In deze dynamiek willen we nu zoeken naar beleidsthema's die voor 2019-2023 belangrijk zijn. We zullen zien dat bij elk van de drie (f)actoren een bepaald cluster van kernwoorden oplicht.

A. Evangelie

'De HGJB is een vereniging [-] die [-] jongeren van de gemeente bij Christus wil brengen, opdat ze Hem leren kennen, vertrouwen en navolgen.' Zo staat het in de missie van de HGJB, die ook voor dit beleidsplan centraal staat. Het gaat ons om het evangelie van

Jezus Christus! De opdracht waarvoor we staan, is om te doen wat in ons vermogen ligt om dat evangelie te laten landen in de leefwereld van jongeren aan het begin van de 21e eeuw. Het is belangrijk dat we ons bewust zijn van die specifieke context.

Onze jongeren groeien op in een samenleving waarin God allerminst vanzelfsprekend is.

En waar het nog wél over Hem gaat, is vaak sprake van wat *Growing Young* 'a tame version of faith' noemt (een tamme versie van het geloof). God is in dit geloof een soort hemelse butler die vooral wil dat we het 'leuk' hebben. Hij heeft Jezus naar de aarde gestuurd om ons een goed gevoel te geven en ons te verlossen van een slecht zelfbeeld.

Ook onder HGJB-jongeren komen we signalen hiervan tegen. Ligt dat aan die jongeren?

We kunnen beter de hand in eigen boezem steken. Hoe komt het dat we met al onze vermeende degelijkheid er (in veel gevallen) niet in slagen om het *echte* evangelie aan jongeren over te dragen?

Focus en houvast

Het goede nieuws is dat het evangelie écht goed nieuws is. Uit het onderzoek dat de opstellers van *Growing Young* hebben gedaan, blijkt dat één van de factoren die ertoe leiden dat kerken jongeren naar zich toe trekken, is dat ze de boodschap van Jezus centraal stellen. En dan niet de tamme versie ervan, maar de echte robuuste versie, waarbij het soms schuurt als we ons eigen leven ernaast leggen: 'Tieners en jongeren lopen niet weg van een evangelie dat moeilijke dingen van hen vraagt. Ze komen er juist op af.' (p. 143). Ze ervaren dit evangelie niet als iets wat hen onder druk zet om nóg meer te presteren, maar juist als een houvast waarop ze kunnen focussen.

Voor de HGJB betekent dit dat we er des te meer over nadenken hoe we dit evangelie dichtbij jongeren brengen. We zullen duidelijker moeten maken dat het niet gaat over abstracte geloofsbegrippen. Bijvoorbeeld: het gaat niet om 'de rechtvaardiging', maar over de vraag hoe jij als jongere rechtvaardig voor God wordt.

Gods geschiedenis met mensen

Het verschil is dat je het evangelie dichtbij laat komen en persoonlijk maakt. Daarmee bedoelen we niet dat het evangelie *opgaat* in het persoonlijke ('het is maar wat je er zelf uithaalt'). Integendeel, we bedoelen ermee dat de Bijbel een gezaghebbend (objectief) verhaal vertelt over Gods geschiedenis met mensen én dat wij als lezer daar (subjectief) onderdeel van uitmaken. Dat betekent dat we geen *toeschouwers* zijn van wat God in de Bijbel zegt, maar *deelnemers* – in positieve of negatieve zin. We participeren in Gods geschiedenis.

We denken dat we dit scherper in onze activiteiten en materialen kunnen laten uitkomen. Dat zou kunnen door jongeren actiever erbij te betrekken en hen daarin serieuzer te nemen. Het moet eigenlijk niet mogelijk zijn dat ze ongeïnteresseerd en passief een programma 'ondergaan'. Als het ze niet interesseert of als ze het niet geloven, moeten we hen uitdagen en de ruimte geven om daarover iets te zeggen, zonder dat ze daarbij het gevoel krijgen 'er niet echt bij te horen'. Jongeren die het wél interesseert en die wél van harte de keuze voor Jezus willen maken, mogen we stimuleren om daarover te vertellen.

Appel van het verbond

'Participeren in Gods geschiedenis' kun je theologisch op verschillende manieren uitwerken. In onze traditie is die geschiedenis vooral benaderd als *verbondsgeschiedenis*. Een recente tendens is om ze vooral te zien als ontwikkeling van het *Koninkrijk van God*. Jongeren zullen zich niet bewust zijn van het verschil tussen *Verbond* en *Koninkrijk*, maar voor het werk van de HGJB is het wel relevant. Beide begrippen moeten van elkaar onderscheiden, maar niet gescheiden worden. In de Bijbel zijn ze als het ware twee brandpunten van één ellips. Daarbij gaat het verbond voorop. Het evangelie begint ermee dat God de relatie herstelt met mensen die zich door hun zonde en hun schuld van Hem verwijderd hebben. God komt naar hen toe met Zijn beloften en sluit met hen Zijn verbond. Het accent ligt dan op wat God *in* en *voor* de gelovige doet. Kernnoties in dit brandpunt zijn 'God als Vader', 'nieuwe identiteit in Christus', 'geloof en bekering'. Het gaat hier meer om wat God *in* en *voor* ons doet, dan om wat *wij* voor God doen. Voor

onze jongeren is het erg belangrijk om dat te benadrukken. Hun *identiteit* wordt bepaald door wat God in en voor hen doet. Hun *identiteit* wordt bepaald door Christus. Door het geloof mogen ze weten uit genade gerechtvaardigd te zijn door en voor God. Dat hangt niet af van hun prestatie.

Tegelijkertijd is het wél van belang, dat ze antwoord geven op de beloften van God en het verbond van God. Het doopformulier zegt: 'Omdat elk verbond twee kanten in zich heeft, worden wij door God door middel van de doop opgeroepen en verplicht tot een nieuwe gehoorzaamheid.' Dat antwoord heeft de vorm van wederliefde, geloof en bekering. De tweede kant van het verbond kan verbonden worden met de notie van het Koninkrijk van God. Door het verbond realiseert God Zijn doel met deze wereld, namelijk de komst van Zijn Koninkrijk. Het verbond stelt ons in staat om onze roeping waar te maken, namelijk tot uitdrukking te brengen wie God is als Koning. Het accent komt hier dus meer te liggen op onze *activiteit*, zonder dat het los mag worden gezien van onze *identiteit*. Het gaat hier om wat God *door* de gelovige doet. Het verbond doet een appel op ons.

We denken dat de notie van het Koninkrijk van God kan helpen om jongeren te stimuleren tot actieve participatie in Gods geschiedenis. Maar dat mag nooit los van de verbondsgedachte.

De Bijbel

Bovenstaande heeft alles te maken met hoe we de Bijbel ter sprake brengen in het leven van jongeren. De HGJB heeft hier al veel ervaring mee. De SOLVAT-methode, die stimuleert om de Bijbel persoonlijk, actief en zelfstandig bijbel te lezen, sluit helemaal aan bij de gedachte dat jij deel uitmaakt van wat God in het bijbelgedeelte wil zeggen. We gaan dus niet praten over de Bijbel, maar we gaan in gesprek *met* de Bijbel. We willen de komende jaren aan deze manier van lezen een nieuwe impuls geven.

Daarbij moeten we laten zien hoe het werkt als je de Bijbel gezaghebbend laat zijn voor je dagelijkse leven. Hoe ga je met de Bijbel om als je zoekt naar antwoorden op vragen rond bijvoorbeeld het donorcodiciël, of rond homoseksualiteit? Hoe laat je de Bijbel spreken (en niet: buikspreek) als we nadenken over oude en nieuwe vragen die op ons afkomen?

Beleidsthema's

1. God schrijft heilsgeschiedenis – Het is nodig dat kinderen, tieners en jongeren begrijpen hoe God vanaf de schepping tot aan de voleinding Zijn geschiedenis schrijft en dat Jezus daar het centrum van is. Ze moeten dus ook begrijpen dat Mozes een rol vervulde vóór de komst van Jezus, en Paulus erna.

2. Jongeren zijn deelnemers in Gods

geschiedenis – Het verhaal dat over Gods geschiedenis verteld kan worden, gaat niet alleen over anderen. Het gaat ook over onze kinderen, tieners en jongeren zelf. We moeten hen dus niet benaderen als *toeschouwers* van wat God in de Bijbel zegt, maar als *deelnemers*.

3. Het appel van het verbond – Er komt erg veel op jongeren af dat hen onzeker kan maken. Dat vraagt om een sterke

nadruk op hun identiteit als kinderen van Gods Verbond (inclusief het bijbehorende aspect van onderlinge gemeenschap). Vanuit dat gegeven mogen we hen stimuleren om geen toeschouwer van Gods werk te zijn, maar ‘deelnemer’.

4. Leren bijbellezen – De HGJB heeft in het verleden twee keer een project ‘Leer Me Lezen’ georganiseerd, om kinderen, tieners en jongeren te stimuleren tot en te helpen bij het bijbellezen. Dit aspect moet blijvend benadrukt worden en misschien wel leiden tot een Leer Me Lezen 3.

5. De Bijbel toepassen – In de vorige edities van Leer Me Lezen werd vooral aandacht gegeven aan de V binnen de SOLVAT-methode, de V van Vragen stellen. Om het gezag van de Bijbel onder de aandacht te brengen, is het nodig dat we meer aandacht gaan besteden aan de A van Antwoorden en de T van Toepassen. We willen dus nadenken over een soort ‘hermeneutiek voor jongeren’.

B. Jongeren

Omdat we in dit beleidsplan veel accent leggen op hoe jongeren zich verhouden tot de Bijbel en het evangelie, denken we dat we onze winst kunnen doen met het onderscheid dat dr. W. Fieret alweer even geleden (2012) maakte tussen jongeren als verbinders, schakelaars en ontkoppelaars. Dit onderscheid herkennen we in ons achterland en we denken dat we daar méér rekening mee moeten houden. Verbinders zijn jongeren die op een serieuze manier een verbinding proberen te leggen tussen de bijbelse waarden en normen en hun

dagelijks leven. Ze hebben een grote betrokkenheid op zaken die met de bijbelse overtuiging te maken hebben. Schakelaars zijn jongeren die – zonder er spanning bij te voelen – heel makkelijk schakelen tussen het bijbelse en het seculiere waardenpatroon. Ze overwegen bijvoorbeeld om belijdenis te doen, maar gaan ook heel makkelijk mee in de levensstijl van hun niet-gelovige vrienden. Ontkoppelaars gaan nog een stap verder: ze hebben hun denken en daden losgekoppeld van de bijbelse waarden en normen. Voor hen heeft de Bijbel vrijwel geen betekenis meer. Uiteraard moeten we jongeren niet zomaar één van deze etiketten opplakken.

Maar als typering van verschillende *gedragingen* kunnen deze woorden ons helpen, al is het maar om ons ervan bewust te zijn dat niet elke jongere evenveel gemotiveerd is om na te denken over wat de Bijbel (God) te zeggen heeft voor zijn leven. Ook in het HGJB-achterland zijn veel schakelaars en ontkoppelaars.

Uitdagen

Als antwoord hierop denken we dat we jongeren meer moeten uitdagen om te participeren, om mee te doen. Dat zou ook wel eens kunnen gelden voor de zogenaamde ontkoppelaars. Ze moeten uitgedaagd worden om met hun eigen vragen – en eventueel desinteresse – te participeren. Dat betekent wel dat we hen serieus moeten nemen. We moeten ze uitdagen op de plek waar ze zitten, niet op de plek waar we zouden *willen* dat ze zitten.

Verantwoordelijkheid

Dat heeft in de eerste plaats te maken met het geven van verantwoordelijkheid. We beseffen dat dit een weerbaarstig thema is. Tienersleiders reageren vaak: 'Bij ons nemen ze echt hun verantwoordelijkheid niet. Dit gaat bij ons niet werken!' Toch denken we dat dit een belangrijke sleutel is. We zullen moeten zoeken naar participatie op het niveau dat bij de groep en bij de groepsleden past. Misschien begint dat met verantwoordelijk zijn voor de aanwezigheid van cola en chips. Maar ook inhoudelijk zullen we moeten zoeken naar manieren om tieners en jongeren meer verantwoordelijk te maken voor het programma.

Gemeenschap

Participatie en verantwoordelijkheid heeft ook alles te maken met het bevorderen van

een warme gemeenschap, één van de zes strategieën die *Growing Young* aanbeveelt. Als kerk zullen we dus twee dingen moeten doen. Als eerste kinderen, tieners en jongeren wijzen op hun verantwoordelijkheid voor de ander en op de verbondenheid met de hele gemeente (volgens de gedachte van het verbond). En ten tweede faciliteren dat er in het jeugdwerk met elkaar iets te beleven valt waaruit gemeenschap kan ontstaan.

Diaconaat

Een derde manier om te werken aan betrokkenheid en participatie is kinderen, tieners en jongeren uitdagen om verantwoordelijkheid te dragen voor de naaste die minder heeft dan zij. Dit is principieel een belangrijke kwestie. Diaconaat is maar niet iets wat je er in het jeugdwerk eventueel 'bij kunt doen', zoals wel wordt gedacht. Want diaconaat is *onderdeel* van het geloof zelf. Geloof zonder de werken is dood, zegt Jakobus. Dat zullen we in de kerk met jongeren moeten (be)oefenen.

Eredienst

Een ander terrein waarop we participatie willen stimuleren, is dat van de eredienst. Daarmee bedoelen we niet dat de liturgie moet aangepast worden met actieve bijdragen van kinderen, tieners of jongeren. Wel geloven we dat het nodig is om de betrokkenheid bij de eredienst te vergroten. Dat is een verantwoordelijkheid van de predikant, maar niet minder van de jongeren zelf. Elementen uit de SOLVAT-methode kunnen hier behulpzaam zijn. Samen met Areopagus (centrum voor contextuele en missionaire prediking, onderdeel van de IZB) willen we daarover in de komende beleidsperiode nadenken.

Beleidsthema's

- 6. Verantwoordelijkheid** – We zouden hier ook kunnen zeggen: participatie. Zoals hierboven al gezegd is: jongeren moeten uitgedaagd worden om met hun eigen vragen – en eventueel desinteresse – te participeren. Maar dan moeten ze dus wel serieus genomen worden.
- 7. Gemeenschap** – Gevoed vanuit de theologische notie van het verbond (én die van het Koninkrijk) willen we kinderen, tieners en jongeren stimuleren om zich verbonden te voelen met elkaar en de rest van de gemeente.

- 8. Diaconaat** – De HGJB moet weer meer investeren in diaconaal bewustzijn. Dat betekent méér dan het onderwerp aan de orde stellen in bestaande activiteiten en materialen. Het vraagt om het afzonderlijk thematiseren van diaconaat in (misschien nieuwe) activiteiten.
- 9. Eredienst** – De eredienst speelt een belangrijke rol in het gemeentelven. We willen erover nadenken hoe kinderen, tieners en jongeren daar actiever bij betrokken kunnen worden. Niet door veranderingen in de liturgie, maar door een vorm van 'participerend preken' (zo preken dat de hoorder niet alleen toehoorder is, maar als het ware ook 'mee preekt').

C. Leiding

Naast de jongeren zijn de leidinggevend en in de gemeente een belangrijke groep waar de HGJB mee en voor werkt.

Toewijding

Het belangrijkste dat van jeugdleiders gevraagd mag worden, is dat zij zelf een levende relatie met Jezus hebben. Daarom staat het aspect van toewijding voorop. Het gaat om toewijding aan het Evangelie én om een intrinsieke motivatie om kinderen en jongeren bij Jezus te brengen. We willen leiding uitdagen om vanuit die toewijding hun plek in het jeugdwerk in te nemen. Dat is een motivatie die dus verder gaat dan 'ik werd gevraagd', 'ik ben creatief' of 'ik kan goed met tieners opschieten'.

Dichtbij én tegenover

Hoewel jeugdleiders geen professionals zijn,

wordt er wel een zekere deskundigheid van hen gevraagd. Misschien bestaat de deskundigheid van leiding er vooral in dat ze weten hoe ze authentiek leiding kunnen geven. Een leidinggevende hoeft niet iemand te zijn die op alle vragen antwoord heeft, maar is erop gericht een omgeving te creëren waarin jongeren hun vragen durven te delen én waarin de verbinding met het Evangelie gezocht kan worden in die vragen. Op die manier kan een leidinggevende tegelijk duidelijkheid en houvast bieden aan jongeren. Daar komt dus ook iets in mee van een 'tegenover'. Een leidinggevende is geen vriendje van de jongeren, maar durft ook richting te geven. Het gevaar bestaat dat we erop gericht zijn dat het in het jeugdwerk vooral 'leuk' moet zijn en dat het steeds minder over Jezus gaat. Van de HGJB vraagt dit dat we leiding helpen om Jezus voortdurend ter sprake te brengen. Dat doen we in ons materiaal, maar kan in de toerusting een explicietere plek krijgen.

Persoonlijke inschakeling

Deskundige leiding is niet alleen authentiek, maar daagt jongeren ook uit hun verantwoordelijkheid te nemen. Daarom noemen we het belang van *keychain leadership* (zie *Growing Young*, h. 2). Dat is een vorm van leidinggeven waarbij de leidinggevende niet alle touwtjes in handen heeft, maar de sleutels uit handen durft te geven aan jongeren. Hij is erop gericht jongeren te stimuleren zelf verantwoordelijkheid te dragen, passend bij de mogelijkheden van de persoon.

Oefenplekken in de gemeente

Uit de reacties op onze toerustingsavonden en –cursussen blijkt vaak hoe waardevol het is om als leiding met elkaar in gesprek te zijn. Soms gebeurt dat dan pas voor het eerst... Wat zou het mooi zijn als het geloofsgesprek en de reflectie op de eigen rol als leidinggevende ook buiten HGJB-avonden om een plek in de gemeente krijgt. Zodat het team van leiding een leergemeenschap wordt: leidinggevend leren van elkaar.

Beleidsthema's

- 10. (Re)presenteren van Christus door de leiding** – Het kan niet zo zijn dat een gemeente genoeg neemt met leiding die 'het gezellig weet te maken'. Jeugdwerk is niet vrijblijvend, het moet leidinggevend gaan om het (re)presenteren van Christus. In onze trainingen willen we hen daarvoor toerusten en stimuleren.
- 11. Doelgroepgericht werken** – Leidinggevend moeten zich ervan bewust zijn dat zij verschillende 'soorten' jongeren voor zich hebben. Er zijn bijvoorbeeld denkers, doeners en dromers. Een belangrijk onderscheid waar we de komende beleidsperiode aandacht aan

willen geven, is dat tussen verbinders, schakelaars en ontkoppelaars.

- 12. Coaching in het toepassen van persoonlijke inschakeling** – Het inschakelen van kinderen, tieners en jongeren is een weerbarstig terrein. Maar we kunnen er ons niet bij neerleggen dat het 'vaak niet lukt'. We willen leidinggevende coachen om er zoveel mogelijk naar te zoeken.
- 13. Concept voor persoonlijke groei** – Het is nodig dat gemeenten méér gericht zijn op de persoonlijke (geestelijke) groei van leidinggevend. We willen daarvoor een concept ontwikkelen en implementeren, waarmee gemeenten zelf aan de slag kunnen gaan.

D. Motto

Samenvattend kun je zeggen dat we met het gezaghebbende evangelie dichtbij jongeren willen komen, op de plek (motivatie, niveau, geloofsontwikkeling) waar ze zijn. Dat is uitnodigend, maar ook appellerend. Het evangelie is

maar geen bezigheidstherapie, het komt met gezag op ons af. Zowel het 'nabij zijn' als het 'tegenover' van het evangelie komen tot uitdrukking in het volgende motto, dat daarmee de titel van dit beleidsplan is geworden.

Kom dichterbij!

Evangelie

- God wil mij erbij
- Hij spreekt door de Bijbel
- Hoe pas ik de Bijbel toe?

Jongeren

- Wij doen mee
- Ik word uitgedaagd
- Wij denken aan de ander

Leidinggevenden

- Ik weet wat ik doe
- Ik ben authentiek
- Ik deel verantwoordelijkheid met jongeren

Houvast voor jongeren
en hun gemeenten

Meer weten?
hgjb.nl